

Тұрмыс сапасының индексі

Шығарылған күні: 25.12.2025

Келесі шығарылым күні: 25.12.2026

1. Негізгі ойлар

2. Глоссарий

3. Әдістемелік түсініктемелер

4.Қатысы бар басылымдарға сілтемелер

5. Пайдалы сілтемелер

1. Негізгі ойлар

Ұлттық статистика бюросы Экономикалық Ғылымдар және Даму Ұйымының (ЭБДҰ, (BetterLifeIndex)) әдіснамасына сәйкес 2024 жылы Қазақстанда тұрмыс сапасының индексі (ТСИ) сипаттайтын көрсеткіштерді қалыптастырды.

Тұрмыс сапасының индексі - бұл елдің даму процесін сипаттау үшін ЭБДҰ таңдаған әл-ауқат көрсеткіштерінің жүйесі. Даму процесін ЭБДҰ материалдық немесе экономикалық әл-ауқаттың артуы ретінде ғана емес, сонымен бірге адамның әлеуметтік кеңейісін ретінде қарастырады. Көптеген көрсеткіштер бойынша Қазақстанда біршама прогресс байқалады.

Қоғам. 2024 жылы халықтың моральдық қолдауға қанағаттанушылығы, яғни қиын сәтте оларға сенім артатын адам бар деген сенім 93,3% - құрады, бұл көрсеткіш ЭБДҰ елдері бойынша орта есеппен 91% - құрайды.

Өз өміріне қанағаттанушылық. 2024 жылдың қорытындысы бойынша Қазақстанда сауалнамаға қатысқан халық өз өміріне қанағаттанушылықты 10-нан 7,6 баллаға бағалап, олар күн бойы жағымсыз эмоцияларға қарағанда жағымды эмоцияларды көбірек сезінетінін атап өтті. ЭБДҰ елдері арасында мұндай көрсеткіштің орташа мәні 7,3 балды құрады.

Жұмыс. Ұзақ мерзімді жұмыссыздық деңгейі (1 жылдан астам) 2024 жылы 0,2 п.т. төмендеп, 1% құрады. Жұмыспен қамтуға келетін болсақ, 2024 жылы еңбекке қабілетті жастағы халықтың 80% - дан астамы жұмыспен қамтылған, бұл ЭБДҰ елдері бойынша жұмыспен қамтудың орташа деңгейінен асып түседі (78%).

Жұмыс/Бос уақыт. 2024 жылы Қазақстанда аптасына 50 сағат және одан да көп жұмыс істейтін жұмысшылардың үлесі өткен жылмен салыстырғанда 0,4 п.т. төмендеді және ЭБДҰ елдерінде жұмыскерлердің 7,1% - ы үстем жұмыс істеген кезде 2% - құрады.

Қауіпсіздік. Халықтың құқық қорғау органдарына деген сенім деңгейі бойынша жүргізілген сауалнаманың соңғы деректеріне сәйкес (2024 жыл) Қазақстан халқының 93,9% - ы түнде көшелермен жүргенде өздерін қауіпсіз сезінетінін атап өтті, бұл ЭБДҰ елдеріне қарағанда жоғары (74%).

Тұрғын үй жағдайлары. 2024 жылы кәрізбен жабдықталмаған тұрғын үй-жайлардың үлесі өткен жылмен салыстырғанда 0,8 п.т. төмендеп, 8,7% құрады. Бір адамға шаққандағы бөлмелердің орташа саны 0,8 бөлмені, ЭБДҰ елдері арасындағы орташа көрсеткіш – 1,7 бөлмені құрады.

Денсаулық. Қазақстанда туу кезінде күтілетін өмір сүру ұзақтығы 2024 жылы 75,4 жасты, ЭБДҰ бойынша көрсеткіш - 81 жасты құрады. Қазақстанда өз денсаулығына толық қанағаттанған адамдардың үлесі 49,5% –ЭБДҰ бойынша орташа көрсеткіш - 68% құрайды.

Экология. Қазақстанда пайдаланылатын судың сапасы халықтың 92,3% - қанағаттанды, бұл ЭБДҰ бойынша орташа көрсеткіштен (84%) жоғары. Ауадағы РМ 2,5 мөлшері 26,6 мкг/м3, ЭБДҰ елдері бойынша орташа мәні 14 мкг/м3 құрайды. Айта кету керек, бұл көрсеткіш өткен жылмен салыстырғанда 3,1 мкг/м3 төмендеді.

2. Глоссарий

Тұрмыс сапасы - адам өмірінің барлық аспектілерінің тиімділігін, материалдық, рухани және әлеуметтік қажеттіліктерді қанағаттандыру деңгейін, интеллектуалды, мәдени және физикалық даму деңгейін, сондай-ақ өмір қауіпсіздігін қамтамасыз ету дәрежесін сипаттайтын пәнаралық ұғым.

3. Әдістемелік түсініктемелер

Тұрмыс сапасының индексі (ТСИ) есептеу кезінде қолда бар деректерді пайдалана отырып, Экономикалық Ғылымдар және Даму Ұйымының (ЭБДҰ) әдіснамасы негізінде есептеледі. ТСИ-бұл ЭБДҰ физикалық жағдайлардың (тұрғын үй жағдайлары, табыс, жұмыс) және халықтың тұрмыс сапасының (қоршаған орта, білім, экология, денсаулық, тұрмысқа қанағаттанушылық, жұмыс пен жеке өмірдің тепе-теңдігі) маңызды көрсеткіштері ретінде бөлген әл-ауқаттың он бір аспектісі (24 көрсеткіш) бойынша көрсеткіштер жүйесі. Әрқайсысының негізінде бір-төрт көрсеткіш жатыр, әр аспект ішіндегі есептеулер кезінде көрсеткіштер орташаланатын. Уақыт өте келе ЭБДҰ ұсынымдары бойынша болатын индекстің өзгерістерін салыстыру жүргізілмейді, өйткені әдістеме мен көрсеткіштер жиынтығы жыл сайын пысықталып, өзгеріп отырады. Мысалы, 2016 жылы «ауаның ластану деңгейі» аспектісі бойынша «100 000-нан астам халқы бар қалаларда ауадағы метрде 10 микрон аз бөлшектердің орташа өлшенген мәні (PM10)» көрсеткіші пайдаланылды, ал 2017 жылы бұл көрсеткіш «диаметрі 2,5 микрон аз бөлшектердің орташа өлшенген мәні (PM2.5) ел бойынша».

4. Қатысы бар басылымдарға сілтемелер

[Халықтың тұрмыс сапасы](#)

ЭБДҰ-ның ең жақсы өмір индексі-бұл халықтың өсуі тұрғысынан әлем елдерінің жетістіктерін өлшейтін кешенді зерттеу. Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (ЭБДҰ) <http://www.oecdbetterlifeindex.org>

5. Пайдалы сілтемелер

[Тұрмыс сапасы индексі есептеу әдістемесі](#)

Шығаруға жауапты: Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы департаменті	Департамент директоры: Н.Белоносова Тел. +7 7172 749022	Орындаушы: С. Керейбаева Тел. +7 7172 74 93 82 E-mail: s.kereibayeva@aspire.gov.kz	Мекенжай: 010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4-кіреберіс
--	--	--	---
